

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לג.

עין משפט
נר מצוה

בר א ב טו"ע ח"מ פ"י
קא סעיף ד ע"ש:

תוספות שאנין

כל התורה בכל לשון
נאמרה פ"ה כגון קריאת
התורה ולי"ג דמקריאה אי
אפשר להיות דאין חיובא
אלא מדרבנן ונקת עזרא.
לכ"ז לפי כל הפרשיות
שצריכות לקרות כגון
פירוש וזכור (ט) ופרשת
עגלה ערופה והני דמפרש
במנוי דצריכין לקרותן
בלשון הקודש אי ליכא קרא
(ט) דמנוי להו לקרותה
בכל לשון גם זה פ"י
פרק הקורא (בבבב) דף
טו. שאין מלאכי השרת
מכירין בלשון ארמי. י"מ
פ"ק דשבת דמכירין בו
אבל אינן חוששין בו
ואין נראה מכאן דמשמע
במנוי דאין מכירין בו
לכל ברכת המזון דכתוב
ואכלת ושבעת וברכת ה"ג
ול"ג מנא לן דלא בעי קרא
דמהיכא תוהי דנביעי לשון
הקודש אבל גבי שבעות
העדות ג"ר מנא לן דאי לא
כתיב קרא איכא למימר
דבעי דומיא דשבעות ה"ר
גרייס והר עיבל שהיא
בלשון הקודש. ל"ה. רש
אומר בפשט שצריך לברך
בעל הבית דכתיב וברכת
את ואת ריבויא הוא
לברכות את בעל הבית:

(א) אולי ז"ל ומשט פיה
אומרה וע"י כח"ש נכנסות
בשם היה קודש.
(ב) אולי ז"ל אי ליכא קרא
דקמרי להו היה מומח
לקרוא בכל לשון.

לימא קסבר רבי. מדאליטריך קרא שמהא קריאת שמע ככתבה: **כל הסורה בכל לשון נאמרה.** לקרות צבית הכנסת: **משום דכתיב שמע.** אליטריך והיו"ו דלא תדרשיה לקרית שמע בכל לשון אלא להשמיע לאוזניו: **ספלה.** דקמני ממני' בכל לשון לא כריך קרא דהא רחמי נינהו וההוא ליטעא דיעד לכוון לבו לאלו: **יחיד.** כריך שיסייעוהו מלאכי השרת. * ניצור לא כריכי להו דכתיב (איוב לו) הן אל כביר לא ימאס אינו מואס בתפלתן של רבים: * **נאכו עליא דאזלו לאגחא קרבא דאנטוויא.** שהלכו פרמי כהונה בני בית חשמונאי להלחם עם יוניס לפני יום הכפורים ונלחמו ביום הכפורים ושמע יוחנן בת קול כשהיה עובד עבודת יום הכפורים: **עזידיה.** גידול לשון העבד את חילו עבודה גדולה (יחזקאל כט): **גסקלגס.** שם מלך יון: **שאני *** **נפ קול.** אותה מידה הממונה על כך יודעת שבשמים לשונות מפמי שעשויה להשמיע והיא משלחת לכל הלשונות פעמים לזה ופעמים לזה: **דאמר מה.** לקמן בפרקא (דף לו): **ולמדו.** ליוסף שבשמים לשונות: **ה"ג כרכה המזון דכתיב וזכרת.** ולא גרסינן מנלן דלא בעיא קרא דמהיכא תימי דבעינן לשון קודש: **ככל לשון שהיה מצד.** לא קבע לו הכתוב לשון: **שבעות העדות מנלן.** דאי לא כתב קרא איכא למימר דבעינן דומיא דשבעות הר גרייס והר עיבל שהוא בלשון הקודש: **ושמעה.** מלל כתיב והשביעה באלה: **יעננו נקול.** כמתן תורה ובלשון הקודש נימנה: **לדבר שהוא מעשה מעבד.** זה כגון חליצה ורקיקה דככתיב משמע עיכובא דאסור לשונות וסמכו ליעשה לומר שהמעשה מעבד: **ורבי**

תורה אור השלם

1. ואבלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ השבה אשר נתן לך: דברים ח י
2. ונפש בי החטא ונשמה קול אלה ורוח עד או ראה או דע אם לא יגיד וקרא וענו: ויקרא ה א
3. וענית ואמרת לפני ה' אלהיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במדבר משך ידיו שם לגוי גדול עצום ורבו: דברים כו ה
4. וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם: דברים כו ז
5. ויהי קול השופר וזרקו ויחוק מאד ושמעה ידבר ויהי שם לגוי גדול עצום ורבו: שמות יט ט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כל וכו' דקאמר מה בכל לשון היינו טעם:

גליון הש"ס

גמ' ורבנן כה ככה לא משמע להו. עיין לקמן דף נח ע"ה מ"ה וי"א: **רש"י** ר"ה חיד וכו' עבוד לא צריכי להו. עיין בספר בני כהונה ח"ב בית אמת דף ל ע"ה: **ר"ה שאני** בת קול. ע' סנהדרין דף א ע"ה מ"ה בת קול וכתומ"ט פט"ז מ"ז דיענות:

מוסף רש"י

כל התורה בכל לשון נאמרה. לקרותה בכל לשון ולכן אלטריך קריאת שמע והיו"ו (דברים יא). **אליטריך.** והיו"ו (שם) משום דכתיב שמע. **דלא תדרוש שמע בכל לשון** שאלה שמוע כרבנן וברכות י. ומגילה (שם). **בטילת עבידיה.** כל מיני דרמי עליה דאינן קיי ליה עבידיה. ואינו אלא ככל מלמטה להמיר (שבת (שם).

כל התורה בולה בכל לשון נאמרה. פ"י ר"ח הא פשיטא דשבעת מ"ת ניתנו למשה בלשון קודש והאי דקאמר הכא (ב) היינו אס ניתנה להעמיקה בלשון אחר או לא ומפירושו נשמע דלמ"ד לא ניתנה להעמיקה בלשון אחר לא ניתנה לקרוא כמו כן בלשון אחר דמי שהיה קורא אותה בלשון פרסי והיא מבוזה לשון עברי כאילו היה קורא בעל פה כדאמרינן צ"פ שני דמגילה (דף יח).

קראה תרגום לא ילא היכי דמי אילימא דכתיבא מקרא וקא קרי תרגום היינו על פה הוא לא כריכא דכתיבא תרגום וקא קרי תרגום ולא ידענא לפירושו היכי סלקא דעמיה למימר אליבא דרבי דככל לשון ניתנה ליכתב אס כן הא דאמר רבי ק"ש ככתבה היינו בכל לשון שהרי בכל לשון ניתנה ליכתב אס כן היינו רבנן לן תפשוט מיהא תמס דאליבא דרבי בלשון הקודש נאמרה ותו מאי קמבעיא ליה והא פלוגתא היא צ"ק דמגילה (דף ט). תנן אין צין ספריים למוזות ותפילין אלא שהספריים נכתבין בכל לשון ותפילין מוזות אינן נכתבין אלא אשורית בלבד רש"י אומר אף ספריים לא המירו שיכתבו אלא יונית בלבד וי"ל מהא דאמר רבי קרית שמע ככתבה ליכא למידק מיניה דליכא למימר ככתבה המיוחד לה כשכתבה יחדי כגון מוזות ותפילין דכ"ע מודו דבלשון הקודש והא דקאמר לימא קסבר רבי כל התורה בכל לשון נאמרה ה"פ ולית ליה דרש"י א דאמר דוקא יונית ולרבנן דאמרי בלשון הקודש לית להו דרבנן דאמרי ספריים נכתבים בכל לשון כך כריך לפרש לפי פירוש ר"ח: **ברכת המזון דכתיב ואבדת ושבעת.** רש"י שיבש הגירסא דלא גרס מנלן ופי' משום דלא צני קרא דמהיכא תימי דליבטי לשון הקודש ומייה נראה עיקר כגירסת הספריים דגרסי זהו מנלן דסד"א נילף כרכה מצרכות הר גרייס דכתיב זהו אלה יעמדו לנכך (דברים כ) מה הלן בלשון קודש אף כאלן דהא כהאי ג"ש ילפינן צפירקין (לקמן דף נח). כרכת כהניס דבלשון הקודש להכי כתיב וזכרת את ה' כלומר מאחר שהכרכת והשבת כלפי השכינה מוכל לנכך בכל לשון שתרצה ומסתמא בלשון שאתה

כל התורה בכל לשון נאמרה דאי סלקא דעתך בלשון הקודש נאמרה והיו דכתב רחמנא למה לי איצטריך משום דכתיב שמע לימא קסברי רבנן כל התורה בולה בלשון קודש נאמרה דאי סלקא דעתך בכל לשון שמע דכתב רחמנא למה לי איצטריך משום דכתיב והיו: תפלה: רחמי היא כל היכי דבעי מצלי ותפלה בכל לשון (ב) והאמר רב יהודה א"לעולם אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמית דאמר רבי יוחנן כל השואל צרכיו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נזקקין לו לפי שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי לא קשיא דהא ביחיד הא בצבור ואין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי והתניא (ג) יוחנן כהן גדול שמעו ב"ק מבית קדש הקדשים שהוא אומר נצחו מליא דאזלו לאגחא קרבא לאנטוכיא ושוב מעשה בשמעון הצדיק ששמעו בת קול מבית קדש הקדשים שהוא אומר בטילת עבידיה דאמר שנאה לאייתאה על היכלא ונהרג גסקלגס ובטלו גזירותיו וכתבו אותה שעה וכיוונו ובלשון ארמי היה אומר אי בעית אימא בת קול שאני דלאשמועי עבידיה ואי בעית אימא גבריאל הוה דאמר מר (ד) בא גבריאל ולימדו שבעים לשון: ברכת המזון: דכתיב (ו) ואבדת ושבעת וזכרת את ה' אלהיך בכל לשון שאתה מברך: שבעות העדות: דכתיב (ז) ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה בכל לשון שהיא שובעת: שבעות הפקדון: אתיא (ח) תחטא תחטא משבעות העדות: ואלו נאמרין בלשון הקודש מקרא ביכורים וחליצה כו' עד מקרא ביכורים כיצד (ט) וענית ואמרת לפני ה' אלהיך ולהלן הוא אומר (י) וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלה"ק ולוים גופייהו מנלן אתיא קול קול ממושה כתיב הכא קול רם וכתיב התם (יא) משה ידבר והאלהים יעננו בקול מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש: חליצה כיצד וכו': ורבנן האי ככה מאי עברי ליה מיבעי להו (ב) לדבר שהוא מעשה מעבד ור' יהודה מכה ככה * ורבנן כה ככה לא משמע להו רבי

מכיר שמתן שבת להקצ"ה בלבד שלם להנאתך והכי נמי אימא צירושלמי [דפרקין דאמר תסן] וזכרת כדי שיהא יודע למי מצדך [ומשמע צפיק כ"ד מצריקין] (ברכות דף מ:) אפילו אמרה בלשון חול שלא כתיקונה ילא דומיא דבעינן רעיא כרך ריפתא בטר דכרך אמר כריך רחמנא מריה דהאי פיתא ואמר רב דיאל ידי כרכה ראשונה ומואמרת לפני ה' אלהיך דכתיב גבי וידוי [מעשר לא יליף דלא] דמי להאי דהכא כתיב את ה' אלהיך תפני ה' דלהכי כתיב לפני ה' דמשמע דבעורה היה ממודה ולהכי איצטריך גזירה שיה דאמירה אמירה: **שבעות העדות מנא אין.** נראה לפרש אי לאו קרא הוה אמיינא נילף קול קול ממשע להכי כתיב ושמענו דמשמע בכל לשון שהיא שומעת מללא כתיב והשביעה שבועת האלה אבל לפירוש רש"י דפי' אי לאו קרא הוה אמיינא דומיא דשבעות הר גרייס והר עיבל שיהו בלשון הקודש אדרבה נילף משבעות סוטה שהיא בלשון חול ועוד נילף אלה אלה מסוטה דכתיב זה שבועת האלה להכי אית לך למימר אי לאו דכתיב ושמענו לא הוה ידענא אי הוה לן למילף קול קול או אלה אלה: **אתיא תחטא תחטא.** נראה דהא גזירה שיה לאו דוקא נקט לה הכא דהא מהיכא תימי דבעי בלשון קודש אדרבה בלא גזירה שיה דתחטא תחטא הוה משמע טפי דככל לשון דהוה ילפינן מעילה מעילה מסוטה אלא אגב דילפינן שבועות (דף נח). דהא גזרה שיה דבשבעות ממון הכתוב מדבר נקט לה נמי הכא: **וענית ואמרת ויחזין הוא אומר וענו הלוים ואמרו.** תימה אדרבה לילף ואמרת לפני ה' אלהיך מואמרת לפני ה' אלהיך מודיו מעשר דהא מדדמי ליה לילפינן ואס דאמר הכה ענייה גמיר הא לעיל פריך ונילף אמירה אמירה מלוים (י) ומאמר דנין ענייה ואמירה מעינה ואמירה ליה לנין ענייה גירדמא מעינה גירדמא (ג"א ואין דנין אמירה גירדמא מעינה ואמירה): **אתיא קול קול.** אין לומר אדרבה נילף קול קול משבעות הפקדון דענייה וקול מעינה וקול גמיר ואין דנין ענייה וקול מקול גירדמא: **ורבי יהודה מכה מכה.** לא ידענא אי דריש ר' יהודה מכה ככה דכל האמור דפרשה אפילו קריאה מעבדא דאין לשונות מכל האמור דלהכי אהני כה ככה וממילא הוה לשון קודש נמי עיכובא דפרשה נאמרה בלשון קודש ותימה לומר כן דל"כ כמאן מרבתי ס"ל לא כרבי אליעזר ולא כר' עקיבא דמרייהו מודו דקריאה לא מעבדא ולא פליגי אלא ברקיקה (ביבמות דף ק:) דלר' אליעזר מעבדא כיון דהוה מעשה ולרבי עקיבא לא מעבדא מעשה באיש בעי' (א) ואס אית לך למימר דרבי יהודה סבר דדוקא בלשון קודש מעבד אכל אס לא קראה כלל אינו מעבד ואס קראה בלשון חול מעבד ומסתברא טפי למימר דסבירא ליה דקריאה מעבד ופליגי אתנא דמתניתין צפיק חליצה (שם דף קד:) דקא סבר רבי יהודה לא מחלקו רבי עקיבא ורבי אליעזר דבדכ זה והכי אמר צעלמא כגון צפרק רבי אליעזר דמילה (שם דף קה:) גבי פלוגמא